

Fakta om Hälsoobligationen

Bakgrund till Hälsoobligationen

Hälso- och sjukvården står både i Sverige och globalt inför många utmaningar med en åldrande befolkning, kraftiga ökningar av livsstilssjukdomar och kroniska sjukdomar, ökade kostnader för läkemedel och behov av nya sätt att strukturera vården. Majoriteten av vårdens resurser går till att vårda de som redan är sjuka medan endast en liten del läggs på preventiva insatser för att minska inflödet av nya insjuknade.

Ökat fokus på förebyggande insatser kan över tid väsentligt minska Region Stockholms vårdkostnader och därmed frigöra stora resurser som kan användas för andra vårdändamål. Kostnadsbesparingarna från preventivt arbete kommer dock alltid med en fördröjning vilket gör dem svåra att motivera ekonomiskt när resurserna är knappa. För att möjliggöra förebyggande insatser i stor skala vilket på lång sikt både sparar kostnader samt minskar mänskligt lidande behövs nya innovativa finansiella lösningar. Därför har Region Stockholm tillsammans med SEB och Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt ("Skandia") utvecklat en Hälsoobligation.

Hälsoobligationen ska finansiera ett pilotprojekt inom diabetes typ 2-prevention där avkastningen är kopplad till hur framgångsrik den preventiva insatsen är. Denna finansiella obligationsmodell som Region Stockholm har tagit fram tillsammans med SEB och Skandia är den första kända i sitt slag, även internationellt.

Region Stockholm har som ambition att utveckla arbetet inom socialt entreprenörskap och social finansiering. Det har nu resulterat i ett beslut om att finansiera pilotprojektet inom diabetes typ 2-prevention med en Hälsoobligation. Syftet med detta projekt har varit att ta fram en modell för effektivare styrning och finansiering av förebyggande satsningar, särskilt anpassad för de stora folkhälsosjukdomarna så som diabetes typ 2.

Vad är en Hälsoobligation

Hälsoobligationen är en obligation som emitteras på den finansiella marknaden, i detta fall med SEB som intermediär. Obligationslikviden kommer att användas till att finansiera en preventiv diabetes typ 2-insats för upp till 925 pre-diabetiker i Stockholmsregionen. I denna pilot finns det en investerare, Skandia. Dokumentationen kring Hälsoobligationen bygger på standardiserad obligationsdokumentation för att underlätta

framtagande av nya Hälsoobligationer med andra emittenter än Region Stockholm och andra investerare än Skandia.

Enligt vetenskapliga studier har livsstilsfrämjande insatser av den typ som Hälsoobligationen ska finansiera resulterat i en riskreduktion på 58%. Detta innebär en potential att undvika vårdkostnader på cirka 1,4 miljarder kronor per år om Region Stockholm i ett senare skede skulle välja att skala upp interventionen och erbjuda den till alla pre-diabetiker i länet.

Genom att länka avkastningen till hur väl den preventiva insatsen faller ut får man in en eftertraktad riskdelning i modellen eftersom man i preventiva insatser aldrig kan vara hundra procent säker på resultatet.

Hälsoobligationen är även med anledning av sin starka koppling till mätbarhet tänkt att stötta effektiviseringar, kvalitetsförbättringar och kostnadssänkningar.

Vid ett lyckat utfall av de förebyggande insatserna kommer investeraren att erhålla en avkastning som är något högre än vad Region Stockholm betalar för sin vanliga upplåning på kapitalmarknaden. Om de förebyggande insatserna däremot ej blir lyckade kommer investeraren få en negativ avkastning, dvs få tillbaka mindre än sitt investerade belopp.

Den preventiva insatsen är ett digitalt verktyg som samlar många hälso-tjänster och leverantörer för att med hjälp av hälsocoacher kunna skraddarsy en förebyggande insats för varje individ. Till den digitala plattformen knyts olika tjänsteleverantörer inom olika områden såsom fysisk aktivitet, kost, sömn, stress etc. Utföraren av den preventiva insatsen är Health Integrator AB.

Så här fungerar Hälsoobligationens preventiva diabetes typ 2-insats:

- För att upptäcka personer i riskzonen att utveckla diabetes typ 2 erbjuds individer inom målgruppen att fylla i en hälsoenkät och vid hög risk ombeds individen att ta ett blodprov. Individer som efter provtagningen uppfyller kriterierna för att delta erbjuds plats i preventionsinsatsen.
- Upp till 925 individer som möter Region Stockholms kriterier för att vara i riskzonen för att utveckla diabetes typ 2 kan välja att delta i preventionsinsatsen.
- Deltagarna träffar sedan en hälsocoach som tar blodvärden, blodtryck, mäter BMI och midjemått m.m.
- Hälsocoachen tar fram en personlig hälsoplan enligt resultaten från hälsoenkäten och provtagningen samt utifrån varje individs behov och preferenser.

- Individen får ett "hälsosaldo" det vill säga en summa pengar för att handla upp tjänster och produkter på den digitala marknadsplatsen som kan hjälpa individen att undvika att utveckla diabetes typ 2 och helst falla ur riskzonen helt.

Den preventiva insatsen är testad i sin helhet genom en förstudie där drygt 200 individer deltagit. Förstudien leddes av en läkare/forskare anställd inom Region Stockholm samt inom Karolinska Institutet med mångårig erfarenhet av livsstilsförändringar hos diabetiker. Förstudien avslutades i januari 2019 och visade sig ha betydligt färre avhopp än vad som är normalt vid liknande studier.

Så här fungerar Hälsobligationen finansiellt:

- Upplånade medel genom Hälsobligationen är 30 mkr. Obligationslikviden kommer att användas till att finansiera den preventiva insatsen för upp till 925 pre-diabetiker i länet.
- Strukturen på Hälsobligationen är en kombination av en fast underliggande 5-årig Region Stockholm obligation med nollkuponstruktur, samt en rörlig del vars avkastning är beroende av diabetespreventionens kostnadsbesparingar. Investerarens totala avkastning är således den kombinerade avkastningen av "den vanliga" obligationen utgiven av Region Stockholm samt avkastningen från diabetespreventionen.
- Uppsidan i avkastningen begränsas av ett tak (maximal ackumulerad avkastning över 5-årsperioden är 10%) medan nedsidan begränsas av ett golv (minimal ackumulerad avkastning över 5-årsperioden är -20%). Inga utbetalningar sker under obligationens löptid utan återbetalning av det nominella beloppet samt den eventuella rörliga avkastningen (positiv eller negativ) sker vid förfall dvs. efter år 5.

Några kortfakta

Fördelar med Hälsobligationen

- En unik finansieringsmodell som möjliggör förebyggande insatser i stor skala, vilket på lång sikt både sparar kostnader samt minskar mänskligt lidande.
- En finansieringsmodell där Region Stockholm ger ut en obligation med utfallsberoende avkastning. Målet är att 925 individer ska genomgå preventionen vilket resulterar i att Hälsobligationen uppgår till 30 mkr.

- En helt ny typ av obligation särskilt anpassad för institutionella investerare. Framtagandet av Hälsoobligationen kan stå som modell för liknande initiativ, så att det blir enklare för finansiella aktörer att investera stort kapital i andra diabetesprojekt eller inom andra hälsoområden.
- Riskdelning med finansiella investerare, vilket betyder att avkastningen beror på resultatet av den preventiva insatsen.
- En preventiv, digital insats med rekrytering av individer i riskzon utanför de traditionella vårdstrukturerna.
- En effektmättningsmodell för att beräkna det värde som uppstår när sjukdom och vårdbehov hos diabetiker avvärjs och genom detta ta fram ett investeringsförslag samt påvisa vad det är värt att investera i diabetesprevention.
- En stark länk till vad som mäts kan ge kvalitetsförbättringar, effektivitet och kostnadsbesparingar.
- Finansiering av innovativa idéer/metoder kan testas och, om de lyckas, skalas upp för att adressera andra hälsoområden/patientgrupper.

Deltagande parter

- Region Stockholm
- Health Integrator AB
- Skandia
- SEB

Övrig bakgrundsfakta

- Ungefär 500 000 personer har diabetes i Sverige idag, av dem har ca 90% typ 2-diabetes. Det är ca 150 000 i Sverige som har sjukdomen utan att veta om det. Varje dag dör 5-6 personer där diabetes är den underliggande dödsorsaken.¹
- Typ 1- och typ 2-diabetes är två helt olika sjukdomar som har högt blodsocker som gemensam nämnare. Vid typ 1-diabetes slutar kroppen att bilda insulin. Det är oftast barn som insjuknar i typ 1 diabetes men även vuxna kan utveckla sjukdomen. Vid typ 2-diabetes bildar kroppen fortfarande insulin men insulinmängden räcker inte till. Typ 2 diabetes kallas även för åldersdiabetes. Faktorer som påverkar risken att utveckla typ 2 diabetes är förutom ärftlighet även bl.a. övervikt, en inaktiv livsstil samt stress.

---

¹ Källa: Svenska Diabetesförbundet, <https://www.diabetes.se/diabetes/lar-om-diabetes/>

- Genom att analysera data för vårdhändelser hos den diabetiska och den icke-diabetiska befolkningen har Region Stockholm beräknat hur diabetes typ 2 leder till en högre konsumtion av vård inom 552 diagnoser för tillstånd med stark koppling till diabetes. Vårdkonsumtionen är justerad för den baskonsumtion av vård som en diabetiker har oavsett sin diabetesdiagnos.
- Diagnoskoderna har valts ut i samarbete med Ylva Trolle Lagerros, överläkare inom Region Stockholm samt forskare på KI. Koderna är inte enbart diabeteskoder utan även andra diagnoser där det finns ett starkt samband mellan diabetes och annan sjukdom.
- Dataanalyserna över kostnaderna för typ 2 diabetesvård inom Region Stockholm baserar sig på Region Stockholms så kallade VAL-databas. Den innehåller vårdkonsumtion för alla individer som söker vård inom primärvården eller inom slutenvården inom Region Stockholm.
- Dataanalysen visar att över en nioårsperiod (2008–2016) konsumerar en man med diabetes typ 2 vård för 240'000 kronor mer och en kvinna med diabetes typ 2 vård för 150'000 kronor mer i [diabetesrelaterad] vård än vad en icke-diabetiker gör.
- Den genomsnittliga vårdkostnaden för en person med diabetes typ 2 är nästan 4,5 gånger högre än för en person utan diabetes typ 2.
- Den totala "överkonsumtionen" av diabetesrelaterad vård, det vill säga vård som hade kunnat undvikas med preventiva insatser, var 2,5 miljarder kronor år 2018 för 134 350 individer med en diabetes typ 2-diagnos i Stockholms län.
- Målgruppen för insatsen är prediabetiker mellan 50 – 60 år. Individerna ska ha pre-diabetiska långtidsblodsockervärden (Hb1Ac mellan 42 mmol/mol och 47 mmol/mol) för att kunna delta i de förebyggande insatserna.
- Målgruppen har definierats utefter data från VAL-databasen för att fånga in en målgrupp med mycket hög sannolikhet att utveckla diabetes typ 2 inom en 5 - 10 årsperiod.
- Screening samt inklusion kommer att skötas av Health Integrator AB.
- Antal deltagare i insatsen är minst 500 personer och maximalt 925 individer.
- Varje deltagare kommer årligen bli ombedd att mäta sitt HbA1c (långtidsblodsocker) via ett blodprov samt att även rapportera in andra hälsomått såsom vikt och midjemått.
- Måttet som styr avkastningen i Hälsoobligationen är långtidsblodsockret.
- Preventionsinsatsen kommer att löpa under fem år med en intensiv fas de första två åren, år tre till fem är en uppföljningsfas.